

VERASET VE İNTİKAL VERGİSİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER

A. Bumin DOĞRUSÖZ *

(YAKLAŞIM/KASIM-1998)

I GİRİŞ

Bilindiği gibi, 29.07.1998 tarihli Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayımlanan 4369 Sayılı Kanun'la pek çok vergi kanununda değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerden nasibini alan kanunlardan biri de Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'dur. Bu yazımızda, pek çoğumuzu yakından ilgilendiren bu Kanun'da yapılan değişiklikleri aktarmaya çalışacağız.

II İKRAMIYE KAZANANLAR BEYANNAME VERMEYECEK

4369 Sayılı Kanun'la Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nda yapılan ilk değişiklikle, yarışma ve çekiliş düzenleyen çeşitli kişi ve kuruluşlardan ikramiye kazananların, beyanname vermek suretiyle veraset ve intikal vergisi ödemeleri yöntemine son verilmiştir. Yeni düzenlemeye göre, yarışma ve çekiliş düzenleyenler, ikramiye kazananların ikramiyelerinden % 20 oranında vergi keseceklerdir. Kesilen bu vergi, ikramiyeyi kazananın nihai vergisini oluşturacaktır. Bu ikramiyeleri kazananlar, SporToto teşkilatı tarafından düzenlenen müşterek bahislerde olduğu gibi tekrar bir beyanname vermeyeceklerdir. Böylece vergi daireleri beyannamelerin getirdiği iş yükünden, mükellefler de bürokratik külfetlerden kurtulmuş olmaktadır. İkramiyenin nakit dışı birşey olması (aynı ikramiye) halinde, ikramiyenin vergi kesintisine esas değeri, ikramiye konusu malın fatura değeri olacaktır.

Bu kesintiler, yarışma veya çekilişi düzenleyen gerçek veya tüzel kişilerce, yarışma veya çekilişin yapıldığı ayı izleyen ayın 20. günü akşamına kadar bir beyanname ile vergi dairesine bildirilecek ve aynı süre içinde ödenecektir.

Bu değişiklik 01.08.1998 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

III VERGİ ORANLARI DEĞİŞTİRİLDİ

Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nda yapılan ikinci önemli değişiklik, oranların düşürülmesidir. Veraset ve intikal vergisi oranları 4369 Sayılı Kanun'un yayım tarihi olan 29 Temmuz 1998 tarihinden geçerli olmak üzere, aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Matrah	Veraset Yoluyla İntikallerde Vergi Oranı (%)	İvazsız İntikallerde Vergi Oranı (%)
İlk 10 milyar lira için	1	10
Sonra gelen 20 milyar lira için	3	15
Sonra gelen 40 milyar lira için	5	20
Sonra gelen 80 milyar lira için	7	25
Matrahın 150 milyar lirayı aşan kısmı için	10	30

Dolayısıyla bu tarihten sonra, gerçekleşecek vergiyi doğuran olaylar dolayısıyla yapılacak vergi tarhiyatlarında, artık yeni oranlar dikkate alınacaktır.

Öte yandan, bir şahsa ana, baba, eş ve çocuklarından ivazsız (karşılıksız, bedelsiz) mal intikali halinde vergi, ivazsız intikallere ilişkin tarifede yer alan oranların yarısı uygulanarak hesaplanacaktır. Ancak evlatlıktan evlat edinilenlere yapılan ivazsız intikallerde, oran indirimine ilişkin bu hüküm uygulanmayacaktır. Örneğin bir şahsın eşine bankada hesap açtırması veya oğluna sermaye vermesi yahut kızına araba alması halleri, birer ivazsız intikal olduğundan, yukarıdaki ivazsız intikallere ilişkin oranların % 50 indirimli olarak uygulanması suretiyle vergilendirilecektir. Bu verginin mükellefi ise, bağış alan olacaktır.

IV STOPAJ ORANLARI DÜŞÜRÜLDÜ

Kamu idare ve müesseselerinin, bankaların, bankerlerin, kasa kiralayanların, sigorta şirketleri ile sair müesseselerin, icra dairelerinin, vergi idaresinden verginin ödendiğine ilişkin ilişiksiz belgesi getirmeyen veya getiremeyen hak sahiplerine, para veya senetleri teslim ederken yapacakları stopajın oranı veraset yolu ile intikallerde % 15'ten % 5'e, ivazsız intikallerde % 30'dan % 15'e indirilmiştir. Öte yandan anılan stopajı yapanların, kestikleri vergileri idareye yatırma süresi, yedi günden üç güne indirilmiştir. Bu değişiklik, 29.07.1998

tarihinde yürürlüğe girmiştir.

V ÖDEME SÜRELERİ DEĞİŞTİRİLDİ

Veraset ve intikal vergisinin ödenme süresi de değiştirilmiştir. Veraset ve intikal vergisinin ödenme süresi, 5 yılda 10 eşit taksitten, 3 yılda 6 eşit takside indirilmiştir. Taksitler, yine eskisi gibi, Mayıs ve Kasım aylarında ödenecektir. Bu değişiklik, 29.07.1998 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Dolayısıyla bu tarihten sonra tahakkuk edecek vergiler için geçerli olması gerekmektedir.

Bu değişiklikler sonucunda örneğin bir kişinin 29 Temmuz'dan önce vefat etmesi, fakat mirasçılarının beyannameyi bu tarihten sona vermesi halinde, vergi eski oranlara göre, yeni süreler içerisinde ödenecektir. Buna karşılık vefatın anılan tarihten sonra olduğu hallerde yeni oranlar uygulanarak vergi hesaplanacaktır.

Oran veya ödeme süresi değişiklikleri, 29 Temmuz'dan önce beyan edilerek tahakkuk fişine bağlanan vergileri etkilememektedir. Bu vergiler yine eski sürelerinde, 5 yılda 10 taksitte ödenecektir.

VI SONUÇ

4369 Sayılı Yasa ile Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nda yapılan değişiklikle bundan böyle, ivazlı ve ivazsız intikal eden malların veraset ve intikal vergisi beyannamesinde rayiç bedelle beyanının sağlanması bu yolla da kayıtdışılığın önüne geçmek amaçlanmıştır.

* Dr., Marmara Üniversitesi, İİBF Öğretim Üyesi